

http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/12385/1/015_Lizing%20klasifikac_89_94_704.pdf

10. Кабатова Е.В. *Лизинг : правовое регулирование, практика : учебное пособие* / Е.В. Кабатова. – М. : ИНФРА-М, 1997. – 204 с.

11. Джуха В.М. *Лизинг* / В. М. Джуха. – Ростов-на-Дону : Фенікс, 1999. – 317 с.

12. Дергалюк Б.В. *Методичні підходи до класифікації лізингу в Україні : проблеми та перспективи* / Б.В. Дергалюк // [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://economy.kpi.ua/files/files/36_kpi_2011.doc

13. Онім І.В. *Класифікація лізингу* / І.В. Онім // *Проблеми обліку, контролю та аналізу в економіці України*. – 2009. – № 2. – С. 126-127.

14. Амелін С. *Теоретико-методологічні підходи до класифікації лізингу* / С. Амелін // *Світ фінансів*. – 2010. – № 3. – С. 88-95.

УДК 343.352

Микитин В. І.

*к.ю.н., старший викладач кафедри цивільного права і процесу
Тернопільський національний економічний університет*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Одним з найбільш небезпечних видів злочину стала корупція, яка в концентрованому вигляді вбирає в себе різні злочини і веде до деформації державного апарату, його криміналізації, що є найбільш небезпечним з точки зору політичної та економічної безпеки. Через механізм корупції кримінальні елементи впливають на чиновників, втягуючи їх у систему протизаконних дій, а криміналізовані чиновники, користуючись недосконалим законодавством, вимагають грошові кошти у легальних суб'єктів економіки. Термін «корупція» пов'язують з латинським словом «corruptio», яке тлумачиться як «підкуп, продажність громадських і політичних діячів, а також посадових осіб».

Корупція за своєю природою є багатоаспектним явищем, яке направлене на задоволення власних корисливих потреб шляхом підкупу, хабарництва, зловживання владою, надання пільг і переваг. Її негативний вплив розповсюджується на всі сфери життя суспільства і відчутно деморалізує його.

Науковці поділяють корупцію на побутову (пов'язану із повсякденним життям громадян), бюрократичну (виникає при взаємодії громадян, підприємців із чиновниками нижчої та середньої ланки) та політичну (корупційну поведінку осіб, які приймають політичні рішення). З цієї типології випливає класифікація суб'єктів корупційних правопорушень, яку умовно поділяють на такі підкласи: 1) «дрібний корупціонер» - особа, що нерегулярно отримує певну вигоду у незначних розмірах. Цей тип корупціонера являється найрозповсюдженішим; 2) «звичайний корупціонер» - особа, яка не порушує вже усталену до неї систему, часто в своїх діях

дотримується так званої «корпоративної культури» - «взяв сам, то поділись із своїм начальством». Як правило, не вбачає в своїх діях ознак злочину; 3) «ініціативний корупціонер» - ця особа часто обіймає керівні посади в державних органах, установах та організаціях різних форм власності. Розглядає свої повноваження як «товар», має сталу внутрішню мотивацію в отриманні неправомірної вигоди. На практиці саме вони створюють і керують корупційними мережами через своїх посередників; 4) «політичний корупціонер» - найбільш небезпечний тип, адже це суб'єкт, який уповноважений на виконання функцій держави або місцевого самоврядування і незаконно використовує свій статус державного службовця для отримання переваг. Головною особливістю і проблемою є те, що завдяки своїм владним можливостям, політичному і офіційному статусу нейтралізується діяльність правоохоронних органів із виявлення їх злочинів, навіть змушують останніх до злочинної співпраці [1, 36].

На думку багатьох фахівців, особливістю явища корупції є те, що вона є складовою культур багатьох країн світу. В її основі лежать традиції взаємовідносин «послуги за послугу» - за отриману послугу або виконання певної дії громадянин віддячує особі, що посприяла вирішенню його питання. В цій ситуації постає проблема з чітким відмежуванням символічної вдячності за надані послуги та діянням, яке має ознаки корупційного.

Дослідження і виявлення причин виникнення корупції та досвіду боротьби з нею в інших країнах дозволяє розробити та упровадити комплекс заходів щодо запобігання та протидії корупції в Україні. У фаховій юридичній літературі виділяють три стратегії протидії корупції: 1) Суспільне усвідомлення небезпеки корупції та її наслідків (усвідомлення); 2) Попередження та запобігання корупції (правильне управління); 3) Верховенство закону і захист прав громадян (припинення) [2, 472]. Існує багато чинників низької результативності боротьби з корупцією. Насамперед слід зазначити, що робота ведеться безсистемно, правоохоронні органи зациклені на окремих приватних проявах корупції. Оцінка протидії корупції здійснюється за певними показниками та критеріями, вибір яких є суб'єктивним актом і залежить від конкретної обстановки. Єдиного визначеного підходу до оцінки рівня корупції немає ані у нас, ані за кордоном. Зазвичай оцінка здійснюється за окремими показниками і критеріями корупції лише за різними формами корупційних правопорушень. Відомо, що одним з індикаторів наявності корупції може слугувати тривалість перебування чиновника на одному місці. Тому необхідно ввести в практику ротацію чиновників державних органів, періодичне переведення чиновника на нове місце роботи всередині відомства або на аналогічне місце в іншому відомстві, можливо, більш дієвою стане географічна ротація. Такі заходи сприятимуть розриву корупційних зв'язків. Головне, щоб причиною переміщення тієї чи іншої особи було не тільки попередження корупції і, тим більше, не відхід від відповідальності, а державний інтерес. Усі чиновники повинні перебувати під постійним громадським наглядом, що, однак, не має заважати їм вирішувати основні державні завдання [3, 73].

Для запобігання та протидії корупції в Україні можна використати зарубіжний досвід. У Малайзії, наприклад, боротьба з корупцією принесла свої результати після видання закону, згідно з яким усі чиновники, які за час служби не були викриті в ганебних корупційних діях, при звільненні за віком отримують гідну пенсію і соціальні блага, можуть жити, ні в чому собі не

відмовляючи. Під час служби чиновник справно виконує свої обов'язки, не бідує, але і не може розбагатіти. Досвід Фінляндії свідчить, що викритий у хабарництві чиновник або поліцейський позбавляється права працювати в державних органах, має проблеми і з працевлаштуванням [4, 26]. Найбільш помітні зусилля в боротьбі з корупцією демонструють США. Там діють «Принципи етичної поведінки урядових чиновників і службовців»; закон про етику в урядових установах, який встановив обов'язкову звітність деяких категорій службовців про їхній фінансовий стан; закон про контроль над організованою злочинністю, який передбачає статус недоторканності для деяких свідків; система федеральних законів про боротьбу з рекетом, тиском, корупцією, організованою злочинністю – так звані закони РІКО, прийняті ще в 1970 р. Варто наголосити, що саме на основі даних законів Сполученим Штатам вдалося знизити рівень корупції, організованої злочинності, наркобізнесу. Сутність законів в активному застосуванні інституту конфіскації у членів злочинних організацій, корупціонерів [5, 116]. Використовуючи закордонний досвід, слід враховувати, що для досягнення реального успіху в її подоланні потрібно, щоб нетерпимість до корупції стала частиною нашої загальнонаціональної культури. Це завдання сьогодні повинно вирішуватися комплексно, одночасно в усіх напрямках: від вдосконалення законодавства, роботи правоохоронної і судової систем – до правової просвіти та виховання в громадянах нетерпимості до будь-яких, у тому числі побутових, проявів соціального зла. Крім того, з метою недопущення помилок, які можуть позначитися на захищеності прав, свобод і законних інтересів громадян і організацій, вкрай важливо забезпечити правильне й однакове застосування законодавчих новел. У практиці боротьби з корупцією дуже важливо враховувати, що чиновники дуже бояться, що їхня злочинна діяльність стане широко відома і це буде означати фактичну смерть їхньої чиновницької кар'єри. Неминучість покарання стримує їх.

Для боротьби з кожним видом корупції потрібен системний підхід, необхідно враховувати взаємозв'язок між видами корупції. Корупцію неможливо побороти в окремій сфері, тільки боротьба з усіма її проявами може змінити ситуацію на краще. Окрім зазначених, дієвих засобів протидії та запобігання корупції в розвинутих країнах, існують й інші інструменти боротьби з корупцією у вищих ешелонах влади. У ряді країн світу в особливих випадках застосовується практика конфіскації майна без обвинувального вироку (в Італії, Нідерландах, США, Великобританії, Філіппінах, Австралії, Канаді, Колумбії). У деяких державах застосовувався особливий порядок судочинства за корупційні злочини, скоєні вищими посадовими особами (Замбія, Нігерія) [6, 113]. Важливо наголосити, що успішні розслідування корупційних злочинів на вищому рівні зазвичай проводилися після зміни влади в країні, а також під іноземною юрисдикцією, що забезпечувало незалежність та об'єктивність судочинства. Окрім того, боротьба з «великою корупцією» має бути не тільки системною і спрямованою проти окремих представників вищої бюрократії, але й стосуватися третіх осіб, які брали участь у схемах незаконного збагачення, в тому числі представників комерційних структур. Метою розслідування випадків корупції у державній службі має бути покарання учасників злочину, розшук і повернення державі незаконно привласнених активів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Лавренюк Ю. Ф. Пріоритетні напрями антикорупційної політики України / Ю. Ф. Лавренюк // *Державне управління*. – 2014. – № 1. – С. 35–37.
2. Марчук М. П. Основні напрями державної політики щодо протидії корупції в Україні // *«Young Scientist»*. – Юридичні науки. – № 3 (30). – March, 2016. – С. 470–473.
3. Невмержицький Є. В. Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії: монографія / Є. В. Невмержицький. – К.: КНТ, 2008. – 368 с.
4. Печенкін І. Антикорупційна реформа в Україні: місце і роль органів прокуратури як координатора протидії злочинності та корупції / І. Печенкін // *Віче*. – 2015. – № 4. – С. 24–27.
5. Суббот А. І. Шляхи покращення правового забезпечення протидії корупції в правоохоронних органах / А. І. Суббот, В. М. Костенко // *Бюлетень Міністерства юстиції України*. – 2014. – № 1. – С. 115–120.
6. Чемерис І. В. Зарубіжний досвід протидії корупції в системі державного управління / І. В. Чемерис // *Стратегічні пріоритети*. – 2015. – № 3 (12). – С. 110–118.

УДК 347.6

Парашук Л. Г.

*викладач кафедри цивільного права і процесу
Тернопільський національний економічний університет*

Бенедикт В. В.

*учень 10 класу Тернопільської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 11,
учень-член Тернопільського обласного комунального відділення МАН України*

ВІДНОСИНИ КОНКУБІНАТУ ЯК ОДНА ІЗ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ СІМ'Ї

В Україні з кожним роком збільшується кількість осіб, які обирають конкубінат як самостійну форму організації сімейних відносин. Свобода, яку «обіцяє» даний вид відносин, мінімум відповідальності, відсутність фінансових та часових витрат на реєстрацію шлюбу та організацію весілля, зведення нанівець громадського осуду зазначених відносин та законодавче забезпечення майнових прав учасників конкубінату є серйозними аргументами на користь фактичних шлюбних відносин. Ще однією вагомою причиною такого співжиття чоловіка та жінки стала зростаюча кількість розлучень, яка, за даними Держкомстату, за останні роки дорівнює практично половині від кількості зареєстрованих шлюбів (до прикладу, по Тернопільській області на майже шість тисяч укладених шлюбів припадає три тисячі розлучень) [1, 68].

Відносини конкубінату відомі ще з прадавніх часів. Так, у літописі руському («Повість минулих літ») розкривається один із звичаїв утворення сім'ї: «А деревляни жили подібно до звірів, і весіль у них не було, а умикали вони дівчат коло води» [2]. За часів Київської Русі з прийняттям християнства,